

התוכנית לקרימינולוגיה קלינית

קרימינולוגיה קלינית הינה מקצוע השייך למקצועות הבריאות בישראל, ומוגדרת על פי חוק הסדרת מקצועות הבריאות (התשס"ח, 2008) כ:

"מקצוע העוסק בהערכה, אבחון, טיפול, שיקום, ייעוץ, הדרכה ומניעה בעניינים ובעיות בתחום הנפשי, החשיבתי וההתנהגותי, בבני אדם בעלי הפרעות נפשיות ואישיותיות, הבאות לידי ביטוי בתחומי הסטייה החברתית והעבריינות והשלכותיהן על המשפחות והחברה שבסביבתן ועל קורבנותיהם".

עיקר עניינה של הקרימינולוגיה הקלינית הוא אבחון, טיפול ושיקום, בגורמים באישיותו של האדם, המניעים אותו לפגוע באחרים ו/או בעצמו, ובמחלות נפש מורכבות בעלות מאפיינים של סיכון ומסוכנות, כמו גם ייעוץ וטיפול לעבריינים ולאנשים הסובלים מהפרעות ומחלות נפשיות, המערבות עבירות וסטיות שונות, מניעה של התנהגויות אלה, ומתן חוות דעת משפטיות והערכות מסוכנות (כללית/מינית).

ייחודו של הקרימינולוג הקליני הוא בטיפול המשלב ידע אינטגרטיבי ושיטות התערבות טיפול פרטניות ומערכתיות, המבוססים על מספר תחומים: קרימינולוגיה, פסיכולוגיה ופסיכיאטריה, זאת תוך מיקוד בפסיכודיאגנוסטיקה, ופסיכופתולוגיה, תיאוריות פסיכו-דינמיות, סוגיות בפסיכולוגיה התפתחותית, פסיכולוגיה קוגניטיבית-התנהגותית, סוגיות משפטיות ותיאוריות חברתיות-סוציולוגיות.

לקרימינולוג הקליני תעודת רישוי מקצועי מטעם משרד הבריאות, ומומחיות בטיפול קליני, שיקום, אבחון ובהערכת מסוכנות של אנשים ומתבגרים בעלי סטייה חברתית ועבריינות או הנמצאים בסיכון להתפתחות התנהגויות אלה: עברייני מין, מכורים לסמים, נוער בסיכון, אסירים, אסירים משוחררים, נפגעי עבירה: מתבגרים, נשים וגברים נפגעי אלימות במשפחה.

תחום עיסוקה של הקרימינולוגיה הקלינית מצוי במרחב המחבר בין מערכת בריאות הנפש, מערכות האכיפה, הענישה והשיקום והמערכת המשפטית. השילוב בין בעיות אישיותיות ונפשיות והיבטים פורנזיים (משפטיים) מהווה את מוקד עניינו ועיסוקו של הקרימינולוג הקליני.

הכשרתו האקדמית והמקצועית של הקרימינולוג הקליני מדגישה נקודת מבט אינטגרטיבית הכוללת גישות פסיכולוגיות, נוירו-ביולוגיות, סוציולוגיות ופורנזיות בנקודות ההשקה וההשפעה שלהם על ההתנהגות האנושית, ברצף שבין נורמטיביות לסטייה ולעבירה. גישות אלו נלמדות במסגרת אקדמית בה התלמידים רוכשים ידע תיאורטי, כלים דיאגנוסטיים לאבחון והערכה, ראיון קליני וגישות טיפוליות שונות. בנוסף, הלימודים כוללים מסגרת להכשרה מעשית מקיפה של

פרקטיקום במרכזים ובמרפאות לבריאות הנפש וביחידות משפטיות. לכל אורך השנתיים של הלימודים, תוך ליווי והדרכה מקצועית בשדה ובאקדמיה תוכנית זו, מוצעת במסלול עם תזה בלבד, ובכך עונה תוכנית זו על דרישות משרד הבריאות ועל הגדרת הקרימינולוגיה הקלינית במסגרת חוק מקצועות הבריאות ומאפשרים למסיימים לקבל לאחר עמידה בהצלחה בבחינת הרישוי של משרד הבריאות מספר רישוי.

בתוכנית קרימינולוגיה קלינית קיימת אפשרות להתמחות ספציפית במגמת "ויקטימולוגיה"

מגמת ויקטימולוגיה

ויקטימולוגיה (תורת הקורבנות) היא ענף בתחום הקרימינולוגיה אשר העניין בו הולך וגדל ברחבי העולם במהלך העשורים האחרונים. **הלימודים במגמה "ויקטימולוגיה"** של התוכנית לקרימינולוגיה קלינית מקנים ללומדים בה ידע מקיף ומעמיק בתורת הקורבנות המשלב בין תיאוריה, מחקר, פרקטיקה והתנסות בשדה, וכלי ניתוח, מחקר, הערכה ופעולה המאפשרים ללמוד וליישם את הידע המדעי תוך מתן שיקום וטיפול בקורבנות הנגרמת כתוצאה מאירועי חיים שונים. הסטודנטים במגמה ייחשפו לכלים וטכניקות עדכניים ומבוססי ראיות (Evidence-based) לעבודה קלינית עם נפגעי עבירה. תוכנית הלימודים של המגמה תשלב את גוף הידע שנצבר בספרות המדעית עם גוף הידע מבוסס הניסיון של השטח, ובכך תקנה פרספקטיבה שלמה על התחום. הכשרה זו תאפשר מתן מענה טיפולי מותאם ויעיל לקורבנות אלימות מכל סוג שהוא (אלימות פיזית, מינית, בתוך ומחוץ למשפחה, אלימות פוליטית – טרור) תוך התייחסות גם לטיפול בנפגעים לאורך ההליך הפלילי. בכך גם תתרום ההכשרה לחברה ישראלית רגישה מכבדת ומטיבה.

קורסי המגמה ויקטימולוגיה:

ויקטימולוגיה פורנזית

טראומה ופסיכופתולוגיה של קורבנות

טראומה מינית, חמלה והחלמה

התערבויות טיפוליות במצבי טראומה אובדן ואבל

מסגרת הלימודים

משך הלימודים : שנתיים

ימי לימוד :

בשנה א שלושה ימי לימוד -- יומיים (שני ורביעי) בקמפוס האוניברסיטה ויום אחד (חמישי) בשדה. (פרקטיקום פורנזי - ביחידה לפסיכיאטריה משפטית שבבית סהר מגן רמלה, מב"ן, באר יעקב;

פרקטיקום קליני וקורס בתורת הריאיון - במרכז לבריאות הנפש אברבנאל)

בשנה ב ארבעה ימי לימוד -- יומיים (שני ורביעי) בקמפוס האוניברסיטה ויומיים נוספים בשדה (פרקטיקום קליני מתקדם).

בשנה ב' הלומדים במגמה "ויקטימולוגיה" יבצעו פרקטיקום קליני ועבודה בשדה מותאמים לוויקטימולוגיה.

בתוכנית זו קיים מסלול א בלבד - מסלול עם תזה בהיקף של 62 נקודות זכות.

חובות נוספים

יש למלא את חובות הלימודים האוניברסיטאיים (שאינם לימודי קרימינולוגיה), כגון : יהדות ואנגלית. פירוט ניתן למצוא באתר האוניברסיטה.

קורסי השלמה עבור מי שלא למדו קרימינולוגיה בתואר ראשון (לעומדים בתנאי הקבלה)

מי שלא למד קרימינולוגיה בתואר ראשון יתבקש להירשם לקורסי השלמה בשנה הראשונה ללימודיו בתואר השני. לימודי ההשלמה מרוכזים בשנה א', בימי ראשון וכוללים את הקורסים הבאים :

שם הקורס	מספר הקורס	נקודות זכות
פסיכופתולוגיה	73-200-01	2 נ"ז
תיאוריות בקרימינולוגיה א'	73-1001-01	2 נ"ז
תיאוריות בקרימינולוגיה ב'	73-1002-01	2 נ"ז
תורת הענישה : איפיוני הענישה הפלילית	73-112-01	2 נ"ז
תורת הענישה : דרכי הענישה הפלילית	73-113-01	2 נ"ז
הסייגים לאחריות הפלילית	73-115-01	2 נ"ז
דיני עונשין	73-116-01	2 נ"ז

הערות :

- יישקל מתן פטור למי שלמדו קורס זה או אחר.

- בתום השנה הראשונה ללימודים יש לסיים את קורסי ההשלמה בממוצע של 85 לפחות כתנאי להמשך הלימודים.

תנאי הקבלה בקישור זה

תעסוקה לסטודנטים לקרימינולוגיה קלינית במהלך התואר:

משרות סטודנט

תלמידים שסיימו הלימודים אך לא השלימו תזה וכן תלמידי שנה ב' ואף תלמידי שנה א' יכולים להשתלב במשרות סטודנט במרכזים רפואיים כגון שער מנשה, אברבנאל ועוד.

אופק תעסוקתי לבוגרי התוכנית

- מרפאות לבריאות הנפש ויחידות משפטיות בבתי חולים פסיכיאטריים (ובתוך בית הסהר)
- מנהלים ומתאמי טיפול בקהילה (במסגרות כגון: אנוש, פרויקטים שיקומיים, דיאלוג ועוד) המספקים ליווי ותמיכה לאוכלוסיות מגוונות כגון פגועי נפש, בעלי תחלואה כפולה, דרי רחוב, נפגעי תקיפה מינית, להט"ב.
- שרות בתי הסוהר – יחידת האבחון והמיון; מחלקות לטיפול וגמילה מסמים בכלא
- הרשות לשיקום האסיר
- הוסטלים טיפוליים לגברים אלימים
- התמכרויות - מרכזי גמילה ומרפאות למזעור נזקים
- מסגרות ייעודיות לעברייני מין (כגון: מעגלים, התחלה חדשה, עמותת שלום בניך ועוד)
- מסגרות לבני נוער פוגעים מינית
- מסגרות לנוער בסיכון – עלם
- מרכזים לטיפול באלימות במשפחה
- מרכזי טיפול בנפגעי עבירה
- המרכז להערכת מסוכנות מינית
- קידום נוער
- פנימיות

לפרטים על **בוגרי התוכנית** ניתן להיכנס לקישורית: [בוגרים](#)

סגל ההוראה

פרופ' קרן גואטה - ראשת התוכנית

פרופ' סופי וולש

ד"ר רתם לשם

פרופ' ענת ירון ענתר

ד"ר רונן הוברפלד

ד"ר יהושע וייס

ד"ר ענת אשד

פרופ' משה בן-סימון

פרופ' נתי רונאל

ד"ר רויטל נאור-זיו

גב' ניצן הירש

יצירת קשר

לשאלות מנהליות ניתן לפנות למזכירות המחלקה לקרימינולוגיה בטלפון : 03-5318221 או

בדוא"ל : criminology.ma@biu.ac.il

לקבלת פרטים בנוגע לתכני התוכנית ניתן לפנות לראש התוכנית – פרופ' קרן גואטה בדוא"ל :

Keren.Gueta@biu.ac.il